

ถิลิตยอพระเกียรติ

แด่ไคตงพระนามพระเจ้าตุกเชอในรัชกาลที่ ๕

พระราชนิพนธ์

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พิมพ์ บมเมียบ พ. ศ. ๒๔๖๑

895.91

R

ປະສານສົມທົບ

ວັດຖຸກໍລະນີ

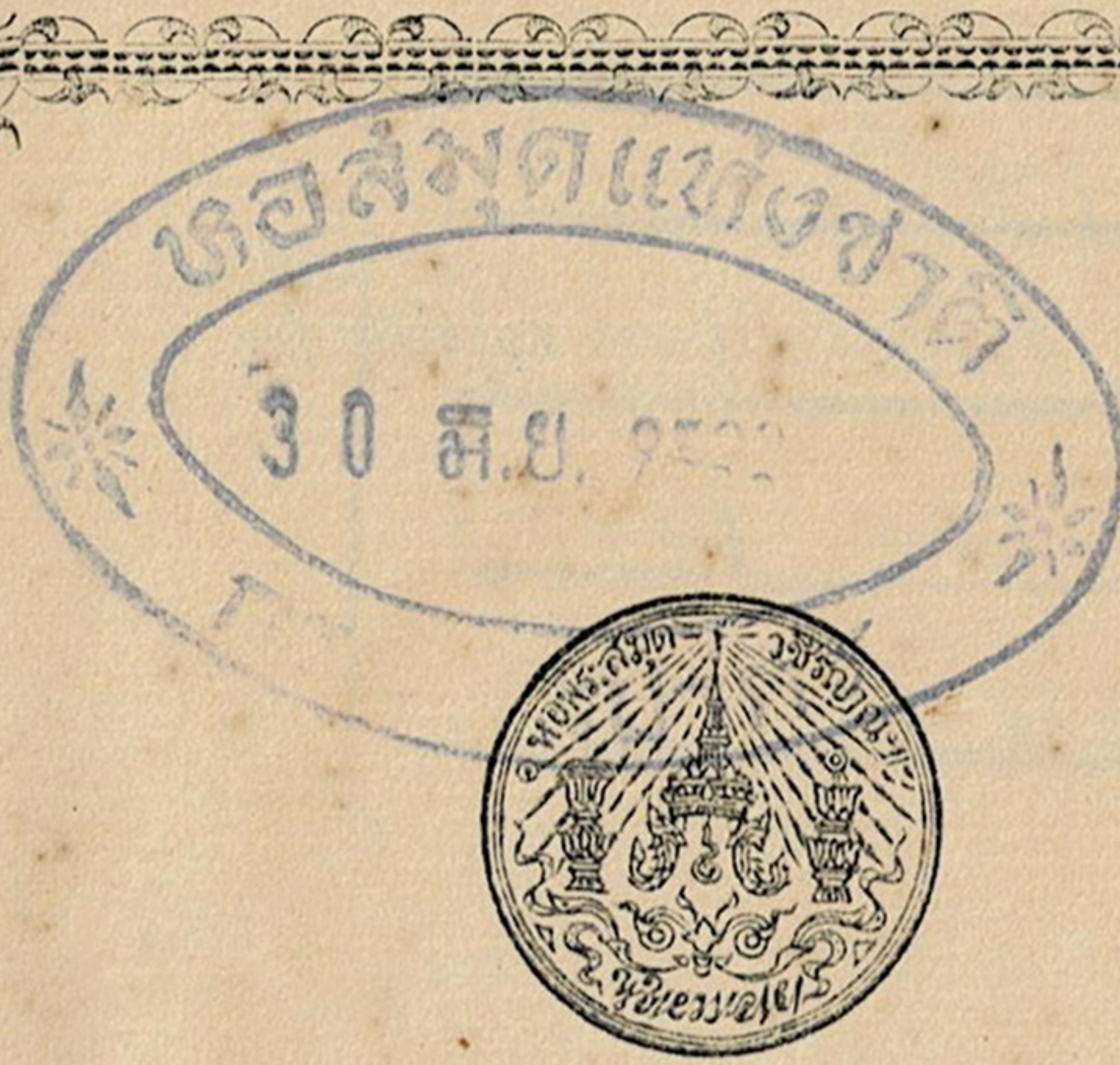
ມາດຕະຢູນ 1/2/1991

ທວ. ໄກວິວບາງ

ເຈົ້າໜ້າທີ່: ສານກວດກາ

1878

4

ลิลิตยอพระเกียรติ

แด่โคลงพระนามพระเจ้าตากเชอในรัชกาลที่ ๔

พระราชนิพนธ์

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พิมพ์ บมเมัย พ. ศ. ๒๔๖๑

แผ่นที่ ๑๕
 ได้รับจาก ๑๖๐๐ ๑๓๓๗ ๑๓๓๗ ๑๓๓๗
 เมื่อ ๑/๕๓/๒๕๐๑
 เลขที่ ๑๓๗๔

เลขห้อง ๑๐๔

เลขหมู่ ๘๙๕.๙๑๑๕
 ๑๖๕๗๑

เลขทะเบียน น. ๓๒ น. ๑๕๕๒๕

ลิลิตยอพระเกียรติ

แด่ ไคลงพระนามพระเจ้าลูกเธอรัชกาลที่ ๕

พระราชินีพณ

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ร่าย ๑ ศรีสัตยธรรมภาเดื่อง เพลงฟุเกียรติฟุ้ง
ขจร กรุงอมรรัตนโกสินทร์ มหินทราโยททยา
มหาคิตกภาพ นพรัตนราชธานี บัรมย์อุดมเชตร
ราชนิเวศน์มหาสถาน อันมเหศวรมหิมา สยาม
ราชวรณาจักร ทักษิณฝ่ายอุดร นครมดาวประ
เทศถ มดาญเกษตรพิไฉย ประเทศราชไศลวรยศ
มาเคียมคิตบาทมุด สรรพด้วยภูตเพิ่มถวาย ร่าย
สุพรรณรัตนมาตย์ บรรณาการนองเนือง กรุง
รุ่งเรืองกว่าก่อน ผ่อนบำรุงบริรักษ์ ชักชวนผูก

พันธุมิตร ด้วยท้าวทิศคกหตา การค้าขายเจริญ
 เรือไฟเดินบมิขาด เรือใบกดากกลางชล ขนสินค้า
 ค้าออกหดยาย ขายสินค้าเข้ามามาก เงินทองหาดาก
 ปางบรรพ นบหม่นพนภาษ ราชทรัพย์มมุดมั่ง
 ตั้งเครื่องจักรทำหริญ ยกแบบบรรพแผ่เบน ไซ
 แทนบาทตั้งเพื่อง อีกสุวรรณเรืองรจนา ตรา
 ทศพิศพิศคังษ ถวนฟังตาฟังใจ ชักเชียวไฟถอย
 ถด อัฐไศพศคืบทุก ทุกพิศคิตตรา ชาวประชา
 ไซ่ถอย แทนเบยหอยโบราณ ทัวพิศคิตดีมา
 นบคณนามุดมของ ปองบำรุงพุทธานันต์ สร้าง
 อาวาค์หาดายถถาน การพระนครหาดายหาดาก มาก
 คดองชุดอนันต์ ครันถนนเนืองอเนก ดิเรกบ้อม
 ปราการ ชุดคธารรอบดอม บ้อมชนนอกค่อเติม
 เต็มเขื่อนขันธ์ขยงยุทธ ตำราวุธอย่างใหม่ ทัง
 ปืนใหญ่ปืนน้อย นบด้วยร้อยพนหม่น คันทหาร
 ผูกหัด ฐาเจนจิดแม่นยำ อยู่ประจำบริรักษ์ พทกษ

ในพระนคร ข้าศึกถอยอนกถวัระย่อ ก่อตักแถว
 แนวเนื่อง พระทนต์เดื่องอติงการ คุพิศาดไธภาคัย
 มากกราชวงประพาศ อิกตกราชฏรวายเรียง เคียง
 ด้องข้างคองคา คาสองข้างแถวถัก มหิตาย
 อย่างต่างขบวน มากเรือกถ้วนไธนา ทวยประชา
 คุชเกษม เปรมกระมลปราโมทย์ น้อยทุกขไทษ
 เบาบาง ดางคิติกการคำชาย ดางชยายท่าไธนา
 ดางคิทธิหาเรือกถ้วน ชวนกันทำกันถร้าง ทธกร้าง
 แผวเตียน ดินคาสเคียรของชาย รายห่างแพ
 พรรูก คะคิกทอกรถยา เรือไปมาบมิขาด ทอ
 ถัดถกตกถกถาชน เดี๋ยงคนตรกกกกอง ชอ
 ดำเพียงขับชาน บ้างเรียนการวิทยา ฐาษาต่าง
 เพศ พิเศษสรรพต่างต่าง เรียนการช่างผูกหัด วม
 กกกจิตรกรรม การบ้นทำแกะฉลิก ยิงด้นกกว่า
 กอน บ่หยุดหย่อนการงาน ต่างดำรายท่วหตา
 การรบราไปมี ถึงสัตว์ดีเจริญ เกินก่อนเก่าเท่า

หลาย ความสลายไฟฟ้า ทุกทิวหนารุกคุณ
 โดยการัญพระสร้าง เพอพระเดชเจ้าข้าง เผลอ
 ผู้ฟังหก ตำรา ๗

๑ อุตชยายกเปรียบด้วย กรุงเดิม นนญา
 สืบต่อสมบัตเดิม ตักสร้าง
 ทวยราชฎรหฤหรรษ์เหิม จิตรชน ชมแฮ
 สู้ทศน์เทพนครอ้าง อาจเออมเอาเทียมฯ

๑ จอมเลี่ยมพิภพพัน แผ่นอุทท ยาญา
 ส้มเค็จอิศวรรวิสุทธ เทพไท
 ประเมณฑรมหามกุฏ เถกิงเกียรติ พระแฮ
 ลำดับชดยวงษ์ได้ ประดิษฐ์สร้างกรุงสถาน ๗

๑ พระญาณพระยังพัน ำพรณ นาทอ
 ทรงพระไตรปิฎกธรรม ถองแท
 อาจนำนกรักรรพ์ สักวั้ง หดงแฮ
 มนมคตมถนแก กอบเกอการตรง ๗

๑ ดำรงธรรมยุตกิจ	นิกาย หนึ่งแฮ
กำจิตตามกมตาย	บาปเป็ดอง
กุศลทานชวนชวาย	การชอบ ควรวา
คือประทับทองเรือง	รุ่งหัดสับได้มย ๆ
๑ ไตรเพทพระทราบสิ้น	แบบบรรพ์
โหรศาสตร์รียจันทร	จวบพ้อง
เคราะห์ฤกษ์คคือน	เวียนรอบ จักรแฮ
ทรงคคคเนตอง	ผิดพดงฤกษ์ ๆ
๑ วิธีกษคณณะเคา	ยามกาต
กะนับปีโบราณ	ดวงรี
ไว้องคคองเรวปาน	ปมจค ไวแฮ
บวกคคณหารค	ทวนไซ้ ไปทัน ๆ
๑ เดชยันต์สรรพเวทไซ้	พระทรง ทราบแฮ
คคคคคคคคคคคค	ชนบไว
พระเค็กเครคองทรงค	พระราช ทานแฮ
อิกคคคคคคคคคค	จิราชเป็ดองไภยพาด ๆ

๑ อักษรดัดแปลงตามพากย์พน ภาษา

เรียงเรียบเรื่องดารา

๑๖๒

๐ ๑
คาควรบควรตธา

แบบ ๗^๒ ไร่

๑ ๑ ๒ ๓ ๒
ขุนวราเรียนร ไต

ฉบับเบองต์บมา ๗

๑ ภาษาอังกฤษตัว

แดนไกล

ทรงทราบพระหฤไทย

1 2
คตอวคตอย

ส่งตายราชหัตถ์ไป

ในทิศ ทิศเหนือ

๐ ๑ ๒ ๓ ๔
การตั้งชนิดของถอย

๒
๑
ถกถวณควรรค้ำ ๗

๐ ๐ ๐ ๐
๐ คาราคาหรือเบอง

แบบแผน

มหาสมุทรอินเดีย

ฟากฟ้า

ห้องแว่นวัดทางแทน

ເກດຍວເໝອກ ວັດແຍ້

ลักษณะชาติประดัมภดา

ข้อพระประมาณ ๗

๑๐ ไบราณนเทศ^๒ทง

กรรมเพณ

ถ้าจะมีใครเทียบ

๑ ๗ ๒
เทียบได้

ชบวนราชกิจไต้ยม

พระเจ้า ๑๓ มนา

ตั้งทราบทรงจำไว้

๒๕
ปฐกมกิจ
๑

- ๑ ดำรงวิริยภาพพจน์ ดำเนิน มนุษย์แฮ
ทรงพระปรีชาเนตร ยิ่งดำ
คดองทศพิชราชธรรม ยินยง
พระราชศรัทธา ดำเนินให้ จรกาต ฯ
- ๑ ถวายทานนิตยภักตรน้อม หม่อมดัง
ปณศกตนิทานนิตยภักตร แต่งตั้ง
จวรบริวารมัจ เจอแจก ไปนา
มากกว่ามากนัยครัง ไปถ้วนควรจดอง ฯ
- ๑ พระบรมประยูรญาติเชื้อ นฤบาท
เกียรติยศศักดิ์ศักดิ์สูง พระให้
กอบกิจราชการงาน ตามแต่ ควรแฮ
เย็นอกออกโอษฐ์ได้ เดือดร้อนนฤบาท ฯ
- ๑ มนตรอำมาตยเชื้อ กุดพงษ์
สวามิภักดีจำนง ต่อไท
พระขุเขติยศยง ตามใหญ่ น้อยแฮ
เปนศกตนิทานนิตยภักตร กอบเกอกิจการ ฯ

๑ ธนสารสมบัติพร้อม	ไพบลย์
เกินเก่าดิบเท่าภู	เพิ่มให้
นิตหน้อยหย่อยอนุต	แจกจ่าย
บานเบิกหญไทยได้	เสด็จขึ้นดมประสงค์
๑ พระทรงรับทุกชถอย	ทวยชน
เทยรทวรฐมณฑล	ทรอน
พระคตคตคต	โดยเยียง ยุติแฮ
รอนคตคตชอชอน	ชาดเค้าร้างรังศัตย์
๑ ครนครนทันทอดทง	ผดทาน
ดินทรพยเคืองภณทสาร	มากม้วน
คนโทษทกนคาร	ภกษ่มอน ผ้าแฮ
แจกจ่ายรายให้ถวน	ทุกเค้าชวบปี
๑ ปราณเอมโอฐเอือน	ปราได้
ทวยราชฐรเชญใจ	ค่นแค่น
ไต่ถามทุกชคฺชใน	การชฟ ผดุงแฮ
ทรงพระเมตตาแมน	บิคุรเดียงอภิบาล

๑ ราชการพระกอบเกอ ^๕	ทุกวัน
ครองคริดา ^๑ ร ^๑ ห ^๑ ณ ^๑	ผอนแก ^๒
บ่หย่อนบ่หยุดวัน	ว้ายว่าง เว้นแฮ
แคล้วคล่องต้องดอดแท ^๒	ท่านเอน ^๕ โองการ ๑
๑ สัมภารพระกอก ^๒	กรุงด ^๑ ยาม
ยามระบมบ่มความ	เกยงราย ^๒
ปรีชาชโลงตาม	แต่ชอบ ธรรมนา
การหวนหวัดก ^๑ ด ^๑ บ ^๑ ย ^๑ าย	ยก ^๕ ชนเป ^๑ น ^๑ คุณ ๑
๑ บุญพระหากปกบ ^๒ อง	ปวงไภย
เหตุพิบัติใดใด	เพิ่มพอง ^๒
ควรแข่งก ^๑ แข่ง ^๑ ไป	ควรอ่อน ^๑ อ่อน ^๑ แฮ
คืบซิบ ^๑ หฤ ^๑ ไทย ^๑ ของ	ชุ่น ^๑ เค ^๑ น ^๑ อด ^๑ อด ^๑ ม ๑
๑ พระณอม ^๑ น ^๑ ร ^๑ ชา ^๑ ต ^๑ เพ ^๑ ยง	พรหมา ^๑ น
พระเดช ^๑ ด ^๑ ง ^๑ อ ^๑ ว ^๑ ต ^๑ าร	แตก ^๕
กรุณาพระเป ^๑ ร ^๑ ียบ ^๑ ป ^๑ าน	ปรเมศ ^๑ ศ ^๑ วร ^๑ แฮ
คุณพระร ^๑ า ^๑ พ ^๑ ร ^๑ ร ^๑ ณ ^๑ ช ^๕	ด ^๕ ุด ^๑ ด ^๑ น ^๑ ถ ^๑ าม ^๑ ๑

๑ ชุมชทวชชาติทง

พระวงษ์

มุขมาคยมนคริจง

จิตรหมัน

ทวยราชฐรมาคชพปลง

โหนาท พระแฮ

ค่างค่างสรเรณิชน

แซ่ซ้องพรถวาย ๑

๑ ไปววยพระเกียรติไท

คดอดฎา เดื่องแฮ

ค่างประเทศนบถอ

ทวหน้า

สรเรณิพระญาณค้อ

จอมปราชญ์ ไซ้แฮ

เพราะพระบญญากดา

เบ็ดคำชายเจริญ ๑

๑ สรเรณิพระเกียรติเจ้า

จอมภพ

ฤาอาจจกถาวครบ

ทวนไค

พอเปนพจนเคารพ

บวรบาท พระนา

เถถึงพระเกียรติยศไท

ธิราชไวเปนเชติม ๑

๑ จักเสริมสฤษดิสร้อย

แสดงด้าร

พระบาทบรมนฤบาท

ผ่านเฝ้า

เถถึงถวดยราชศฤงฆาร

สพริบพริ้ง พรอมแฮ

เนกนัครรัตนรมเกล้า

ไพร่ฟ้าฟูใจ ๑

๑ นางในขัตติยนาฏเนอ

สุริยวงษ์

เปนนีนกรอนงค์

นักรอย

บำเรอบาทยุคตบง

กชทำน ไซ้แฮ

ตวันเลิศดกษณแห่งนอย

นัมนเอนวดนวิ ๗

๑ มีราชโอรสทั้ง

ธิดา

ประเสริฐสุดทนต์กษณา

ยิ่งไซ้

ประทานพระดมัญญา

เฉลิมเกียรติ

โดยเยี่ยงขัตติยวงษ์ไท

ธเรศเจ้าจอมพงษ์ ๗

๑ นภวงษ์องค์ใหญ่คณ

จำนวน

กรมหมื่นนมเหศวร

ศักดิ์ได้

สุประดิษฐ์วิดิษฐ์สุวรรณ

ยศยิ่ง

กรมหมื่นวิศุณนารถไท

ธราชตังทินนาม ๗

๑ ที่ด้ามศุภดกษณตา

ธิดา ทานนา

นามยิ่งเยาวดกษณนา

เรศนพ

ทักษิณวิภูกมา

ราท ดีแฮ

๕ ดนดุดพระขนมด้น

แต่เบองยังเยาว ๗

๑ ส้มเต๋เจเจ้าฟ้าราช

เอารด

โสมนัศนามปรากฏ

เกียรติกิจ

สุดสิ้นพระชนม์ปลด

ปลดแต่ ประสตร์แฮ

อีกทกษณาพรอง

เพรียกรนามเด่นอ ๆ

๑ ทเจดทแปดนั้น

บุตร ทานนา

องค์หนึ่งโสมมาวดี

เลิศดำ

หนึ่งหญิงบ่ได้มี

นามออก อ่างแฮ

เพราะสับดาวรช

สุดสิ้นเลี่ยชนม์ ๆ

๑ ส้มเต๋เจเจ้าฟ้าดก

ภรร

นามจุพาดงกรณ

ทเกา

กรมขุนมิ่งมหิศร

สรวค์ก ให้นา

พิณตประชานารถเจ้า

แผ่นหัดาประทานพร ๆ

๑ องค์อรทสืบได้

นามศรี

อีกพัฒนามบุตร

ค้อดรอย

ชายเสวตรวรดาภม

ทสืบ เอ็ดเอย

สุดสิ้นพระชนม์แค่นอย

บยงยพนาน ๆ

๑ ปี่ชาดณคกน ^๒	หญิงสาม เด่นา
ประภัสร์แสงดงนาม	หนึ่ง ^๒
อภิกกตรพมตพรรณตาม	ดำดืบ
เยาวยอคมณยา ^๒	เชิดอานามแถดง ๗
๑ ชายแดงประสุต ^๒	เดี่ยชนม
ส้มเค็จจันทรมณฑล	ดุกไท ^๒
เจ้าฟ้าบุตรยด ^๒	แต่เอก องค์แฮ
สิ้นพระชนม์แต่ไ ^๒	ครบเกาพรรษา ๗
๑ กฤษณาเคมค่อท่าย	ภินหาร
เฉลิมลักษณเลิศกุมาร	หนึ่งไซ ^๒
ศรีนาคส์วาติชาน	นามธิ ดาแฮ
คคณางคยุดให้ ^๒	สฤษดิ์รุ โดยประดงค ๗
๑ เอกองคนามออกอ ^๒	กรรณิกา แก้วเฮย
หนึ่งบ่มสมญา	ชพมว ^๒
ชายคู่ชดส์ดีสธ	พรวาช บุตรแฮ
ทงทวถวดยดาภค ^๒	ดงพนามสนอง ๗

๑ ทองกองกอนใหญ่

เปนนลาย ปี่แอ

เกาะต้ปตค้กหมาย

มากอ้าง

ดืบเอ็ดรวบหญิงชาย

คตอครอบ ปี่นา

ดวนแต่บ่เดียวด้าง

ดืบหน้าอค์จรรย ๑

๑ เกษมสันต์ โสภาคย์เชอ

รพพรรณ

ทยดืบหกบวร

จบถวน

อิกกมดาศน์เดอด้ร

เด่นอแนะ นามแอ

ดองกุมารเดศ้ดวน

ดักษณพร้อมฟังชม ๑

๑ ด้มเดจเจ้าพาท

ด้ม นามแอ

จาตุรนต์รศม์

เกียรติกอง

ทยดืบเกาศ์

สุริยราช วงษ์แอ

องค่อนาภรณพรอง

เพราะถอยแถดงหาญ ๑

๑ เกษมศร์ศุภโยคถวน

ไครทศ์ องค์เอ

หญิงหนึ่งนามบ่ชด

เชิดไ

ด้นชนม์แต่ในศตศ์

วาร์หย่อน อยู่แอ

หนึ่งอิกเดมอดมัยไ

ดืบด้อยหรรษา ๑

๑ หนึ่งองค์กุมารเวศเชื้อ

ภูวไนย

ศรีสัตตธิรงไชย

แซมชา

ทองแถมถวดยไอ

สุริยราช วงษ์แฮ

อีกอนงคณพคุณอา

เอี่ยมอ่างด้าวสุวรรณ

๑ กนกวรรณวรรณาท

ชุมพด

ดัมโกชกมารยด

ยั้งผู้

อรณวดิwmด

พรรณผ่อง ผิวแฮ

ฉนวนรัตนกัญญาร

เรยกตงนามเจดิม

๑ มณฑารพรัตน

ชนม์ปดง

กาพย์กนกรัตนยง

ยั้งกตา

เทวัญอุไทยวงษ์

เซดงอ๊ก ษรแฮ

ราชบุตรพระเจ้าหตา

เดชดำรงไชย

๑ อรไทยเทพสร้อย

กัญญา แดญา

หญิงหนึ่งนามบ่ปรา

กฏไว

เหตุสิ้นพระชนมา

ยุยอม เขาวแฮ

เจงม่นามให้

เพรียกรุ นยมน

๑ ส้มแดงเจ้าฟ้าท

เบญจางค์

ภาณุรังษวราง

กฤกดา

บุษบงเบิกบานนาง

อรอับ ศรเออย

มณษนาคน้อยหนุ่มหน้า

อีกทั้งชายเจริญ ๗

๑ องค์ทศสัปดาห์

นามสวัสดิ ประวัติเฮย

หนึ่งสุนันทารัตน

แห่งน้อย

อีกองค์หนึ่งจันทรทศ

กุมารศ

สุขมาดยมัศจรรย์

อีกอ้างมารศรี ๗

๑ นารัตนราชไท

ธิดา ทานนา

หนึ่งบ่แปนกายา

หย่อนดวน

ไชยานุชิตศา

มารธรง เรืองแฮ

บรรจบเบญจมาถวน

ครบห้าโดยหมาย ๗

๑ อีกนามองค์หนึ่งน

วรวรรณ

ดิศวรกุมารพันธ

เฝ้าเซอ

นงคราญอุดมอัน

โฉมเฉิด

องค์ศรีเลาธรรมางค์เนอ

หน่อไทจักรพงษ์ ๗

๑ องค์สว่างวิมลนตักษณต์วัน โสภิต โฉมฤา

ชายหนึ่งโสณบัณฑิตย

เทียบไว้

อีกองค์พระนามจิตร

เจริญเพิ่ม ท้ายนา

อีกวิมลนาอนุวงษ์ได้

ออกอ้างเฉลิมศรี ฯ

๑ หญิงนางกฤษณแก้ว

กาญจนา กรเอย

อีกบุษบันมา

เดศีร์รอย

วิไลยดักษณเสาวภา

ภักตร์มือง ศรีแฮ

เจริญรูปแซไซน้อย

แม่นแม่นแซข้า ฯ

๑ นภาพรภูวนารถเนอ

หน่อไท

ดำรงฤทธิครรไ

ดวงแก้ว

ประสาณสุทธศรีได้

ด่นองเด่นาะ นามแฮ

หญิงประพาพรศมีแผ้ว

มืองเพียงเพญจันทร ฯ

๑ จรูญฤทธิเดชม้วย

ชัพชนม์

เสาวภาคยพรวณพิมด

แซมช้อย

ประดิษฐ์าสวัสดิ์โสภณ

ภูตเพิ่ม

หนึ่งอีกไซยนต์น้อย

นุชท้ายกุมาร ฯ

- ๑ ไพเราะให้พจนราชนเอน ออกนาม
เรียกพ่อเรียกแม่ยาม ทำนอ้าง
เขยชมเชิดชูตาม การโปรด ปราณนา
แจกเด็กน้อยมากบ้าง ไปเว้นเอนเอน ๑
- ๑ ปลดเปลื้องสมบัติ
แจกจ่ายบ่มิจน ขวายชวน
อเนกนับแต่ราชชน ทวี่หน้า
ร้อยหนึ่งร้อยเศษห้า ทรัพย์ค่าง ที่แฮ
๑ พระทรงเพ็ญศัทง ดิบบ้างบางองค์ ๑
ตามศักดิแดศวรรการ บรวาร
เครื่องยศพระราชทาน ชอบไซ้
ยังเพิ่มของชาติให้ หดาอย่าง น้าพ่อ
๑ บรรยายบ่สุดสิ้น เพชรทั้งทองหดา ๑
เกณดูกเชอปางบรรพ ครบครัน
ทรงศดิชวเกยจกน มากแท
เติมแต่การดิแต่ ฤาเกิด มีแฮ
เพื่อไทการฤ ๑

